

Kaupan liiton ja PAMin yhteisesti sovitut tulkinnat koskien vuosilomaa, työaika, arkipyhiä ja vapaapäiviä

Taustaa

Kaupan liitto ja Palvelualojen ammattiliitto PAM sopivat osana työehtosopimusneuvotteluja 12.1.2023 työaikatyöryhmästä, jonka yhtenä tehtävänä oli pyrkiä löytämään yhteisiä tulkintoja vuosiloman työajalliseen arvoon sekä vapaasäännöksiin ja arkipyhäsäännöksiin vuosiloman alla. Osana työaikatyöryhmän työtä liitot ovat sopineet seuraavista yhteisistä tulkinnoista, jotka tulevat voimaan seuraavan yrityksessä käytössä olevan tasoittumisjakson alusta lukien, kuitenkin aikaistaan 5.5.2025.

Ennen 4.5.2025 eri tavalla sovellettuja sääntöjä ei riitauteta eikä kumpikaan liitto edistä niistä mahdollisesti nousseita erimielisyyksiä.

Tulkinnoissa kirjoitetut esimerkit on kirjoitettu **vuoden 2025** päivämäärien mukaan.

Seuraavat tulkinnat ja määräykset koskevat vain työaikamääräyksiä. Vuosilomapalkkaa koskevia säännöksiä ei ole muutettu. Vuosiloman työajallista arvoa koskevia tulkintoja ei myöskään ole tarkoitettu laajennettavan esim. työntekijän omiin palkattomiin vapaisiin.

Sisällys

1. Vuosilomaviikon ja vuosilomapäivän työajallinen arvo	3
1.2 Pääsääntönä työsopimuksen mukainen viikkotyöaika.....	3
2. Vuosiloman alle jäävät arkipyhät	7
2.1 Arkipyhät, viikkolepo ja TES-vapaa.....	7
2.2 Arkipyhän työajallinen arvo.....	8
3. Vuosilomaviikkojen vapaat ja vuosiloman alkaminen tai päättyminen kesken viikon	9
3.1 Vuosiloman alkaminen kesken työviikon	9
3.2 Vuosiloman päättyminen kesken työviikon	9
3.3. Loman alkaessa maanantaina ja/tai päättyessä lauantaina.....	11
3.4 Poikkeus: kiinteä vapaa	11

1. Vuosilomaviikon ja vuosilomapäivän työajallinen arvo

1.2 Pääsääntönä työsopimuksen mukainen viikkotyöaika

Kokonaisen **maanantaista lauantaihin** sijoittuvan vuosilomaviikon työajallinen arvo on **työsopimuksessa sovittu keskimääräinen viikkotyöaika** (esim. 37,5 tuntia tai 20 tuntia).

Yhden vuosilomapäivän työajallinen arvo on työsopimuksessa sovittu keskimääräinen viikkotyöaika jaettuna viidellä (esim. $37,5 \text{ t} / 5 = 7,5 \text{ t}$).

Pääsääntöä sovelletaan huolimatta siitä, onko työpaikoilla käytössä työajan tasoittumisjärjestelmä vai ei.¹ Pääsääntöä sovelletaan myös arkipyhäviikoilla, jos työntekijä on koko arkipyhäviikon vuosilomalla. Vaikka työntekijältä ei kulu arkipyhäviikolta täyttä kuutta vuosilomapäivää, katsotaan vuosiloman alle jäävän siitä huolimatta työsopimuksessa sovittu keskimääräinen viikkotyöaika (esim. 37,5 tuntia tai 20 tuntia).

Merkitystä ei ole myöskään sillä, sovelletaanko työntekijöihin arkipyhäjärjestelmää vai vuosivapaajärjestelmää. Molemmissa järjestelmissä oleviin sovelletaan samaa pääsääntöä.

Pääsääntöä sovelletaan sekä kokoaikaisiin että alle 37,5 tuntia tekeviin työntekijöihin. Kokoaikaisen työntekijän kokonaisen vuosilomaviikon työajallinen arvo on siten 37,5 tuntia ja yhden vuosilomapäivän arvo 7,5 tuntia.

Alle 37,5 tuntia tekevän työntekijän kokonaisen vuosilomaviikon työajallinen arvo on taas työsopimuksessa sovittu keskimääräinen viikkotyöaika, esim. 30 tuntia tai 20 tuntia. Yhden vuosilomapäivän arvo on työsopimuksessa sovittu keskimääräinen viikkotyöaika jaettuna viidellä (esim. $30 \text{ t} / 5 = 6 \text{ t}$).

Vaikka lauantai kuluttaa työntekijän vuosilomapäivän, lauantain ”alle” ei katsota kokonaisten maanantaista lauantaihin sijoittuvien vuosilomaviikkojen osalta jäävän työaika. Esimerkiksi kun kokoaikainen työntekijä pitää yhden viikon vuosilomaa maanantaista lauantaihin kuluttaa ko. vuosilomaviikko kuusi vuosilomapäivää. Lomaviikon työajallinen arvo on kuitenkin 37,5 tuntia.

Esimerkki 1

Kokoaikainen työntekijä pitää yhden viikon kesäloman kesäkuussa 2025. Työntekijältä kuluu kuusi vuosilomapäivää, koska lauantai kuluttaa yhden vuosilomapäivän. Työntekijän loman alle jäävä työaika on kuitenkin työsopimuksessa sovittu 37,5 tuntia.

Vk	Ma 9.6.	Ti 10.6.	Ke 11.6.	To 12.6.	Pe 13.6.	La 14.6.	Su 15.6.	Loman alle jäävä työaika
24	Vuosiloma 7,5 t	Vuosiloma 7,5 t	Vuosiloma 7,5 t	Vuosiloma 7,5 t	Vuosiloma 7,5 t	Vuosiloma 0 t		37,5 t

¹ Aikaisemmin lomaviikon alle katsottiin jäävän tasoittumisjärjestelmän jäljellä oleva keskimääräinen työaika.

Esimerkki 2

Vaikutus työajan tasoittumisjärjestelmään

Työpaikalla on käytössä 10 viikon tasoittumisjärjestelmä. Työntekijän työsopimuksessa sovittu keskimääräinen viikkotyöaika on 30 t/vk, eli työntekijän jakson kokonaistyöaika on $10 \times 30 \text{ t} = 300 \text{ t}$.

Työntekijä pitää kolmen viikon vuosiloman tasoittumisjärjestelmän viikoilla 6–8.

Ennen vuosilomansa alkua työntekijä on tehnyt viitenä viikkona (viikot 1–5) yhteensä 200 tuntia töitä. Kolmen viikon vuosiloman alle katsotaan jäävän **työsopimuksessa sovittu keskimääräinen viikkotyöaika 30 tuntia. Yhteensä vuosiloman alle jää $3 \times 30 \text{ t} = 90 \text{ t}$.**

Työntekijän palattua töihin tasoittumisjakson kokonaistyöaika on jäljellä $300 \text{ t} - (200 \text{ t} + 90 \text{ t}) = 10 \text{ t}$. Tämän ylittävät tunnit ovat lisätyötä.

Vk 1	Vk 2	Vk 3	Vk 4	Vk 5	Vk 6	Vk 7	Vk 8	Vk 9	Vk 10	Yht.
48,0 t	40,0 t	45,0 t	35,0 t	32,0 t	30 t	30 t	30 t	5 t	5 t	300 t
= 200 t					Vuosilomalla = 90 t			= 10 t		

Esimerkki 3

Vaikutus työajan tasoittumisjärjestelmään

Työpaikalla on käytössä 10 viikon tasoittumisjärjestelmä. Kokoaikaisen työntekijän jakson kokonaistyöaika on $10 \times 37,5 \text{ t} = 375 \text{ t}$.

Työntekijä pitää kolme viikon vuosiloman tasoittumisjärjestelmän viikoilla 6–8.

Ennen vuosilomansa alkua työntekijä on tehnyt viitenä viikkona (viikot 1–5) yhteensä 169,5 tuntia töitä. Kolmen viikon vuosiloman alle katsotaan jäävän **työsopimuksessa sovittu keskimääräinen viikkotyöaika 37,5 tuntia. Yhteensä vuosiloman alle jää $3 \times 37,5 \text{ t} = 112,5 \text{ t}$.**

Työntekijän palattua töihin tasoittumisjakson kokonaistyöaika on jäljellä $375 \text{ tuntia} - (169,5 \text{ t} + 112,5 \text{ t}) = 93 \text{ t}$.

Vk 1	Vk 2	Vk 3	Vk 4	Vk 5	Vk 6	Vk 7	Vk 8	Vk 9	Vk 10	Yht.
25 t	37,5 t	37,5 t	30 t	39,5 t	37,5 t	37,5 t	37,5 t	45 t	48 t	375 t
= 169,5 tuntia					Vuosilomalla = 112,5 tuntia			= 93 tuntia		

Esimerkki 4

Vaikutus työajan tasoittumisjärjestelmään (korotettu palkka)

Työpaikalla on käytössä 10 viikon tasoittumisjärjestelmä. Kokoaikaisen työntekijän jakson kokonaistyöaika on $10 \times 37,5 \text{ t} = 375 \text{ t}$.

Työntekijä pitää kolme viikon vuosiloman tasoittumisjärjestelmän viikoilla 6–8.

Ennen vuosilomansa alkua työntekijä on tehnyt viitenä viikkona (viikot 1–5) yhteensä 240 tuntia töitä. Kolmen viikon vuosiloman alle katsotaan jäävän **työsopimuksessa sovittu keskimääräinen viikkotyöaika 37,5 tuntia. Yhteensä vuosiloman alle jää $3 \times 37,5 \text{ t} = 112,5 \text{ t}$.**

Työntekijän palattua töihin tasoittumisjakson kokonaistyöaika on jäljellä $375 \text{ t} - (240 \text{ t} + 112,5 \text{ t}) = 22,5 \text{ t}$.

Työntekijälle suunnitellaan kuitenkin tasoittumisjakson lopulla vuosiloman jälkeen yhteensä 57,5 tuntia viikoille 9 ja 10. Koko tasoittumisjaksolle on siis suunniteltu yhteensä 410 tuntia. Tasoittumisjakson aikana 375 tuntia ylittävä työ tulee maksaa korotetulla palkalla. **Korotetun palkan ylittäviä tunteja tasoittumisjaksolla on 410 t – 375 t = 35 t.** Ylityötunteja työntekijä tekee (400 t – 410 t = 10 t) 10 t.

Vk 1	Vk 2	Vk 3	Vk 4	Vk 5	Vk 6	Vk 7	Vk 8	Vk 9	Vk 10	Yht.
48 t	48 t	48 t	48 t	48 t	37,5 t	37,5 t	37,5 t	22,5 t	35 t	410 t
= 240 tuntia					Vuosilomalla = 112,5 tuntia			= 57,5 tuntia		

Esimerkki 5

Arkipyhäviikko ja vuoden 2025 juhannus, yhden viikon vuosiloma

Kokoaikainen työntekijä (37,5 t) pitää kuuden päivän yhdenjaksoisen vuosiloman juhannusviikolla. Koska juhannusaatto ja juhannuspäivä eivät kuluta vuosilomaa, jatkuu työntekijän vuosiloma vielä juhannusviikon jälkeiselle maanantaille (23.6.2025) ja tiistaille (24.6.2025).

Vaikka juhannusviikolta kuuluu ainoastaan neljä vuosilomapäivää, **on kyseisen vuosilomaviikon työajallinen arvo työntekijän työsopimuksessa sovittu keskimääräinen työaika eli 37,5 tuntia.**

Seuraavan viikon vuosiloman alle jäävät tunnit ovat 37,5 t / 5:llä x 2 vuosilomapäivää = 15 t.

Vuosiloman alle jää yhteensä 37,5 t + 15 t = 52,5 t.

Vk	Ma 16.6.	Ti 17.6.	Ke 18.6.	To 19.6.	Juhannusaatto (20.6.)	Juhannuspäivä (21.6.)	Su 22.6.	Loman alle jäävä työaika
25	Vuosiloma 7,5 t	Vuosiloma 7,5 t	Vuosiloma 7,5 t	Vuosiloma 7,5 t	Arkipyhä 7,5 t	Arkipyhä 0 t		37,5 t
Vk	Ma 23.6.	Ti 24.6.	Ke 25.6.	To 26.6.	Pe 27.6.	La 28.6.	Su 29.6.	
26	Vuosiloma 7,5 t	Vuosiloma 7,5 t						15 t
Yht. 52,5 t								

Esimerkki 6

Arkipyhäviikko ja vuoden 2025 jouluviikot, kahden viikon vuosiloma

Keskimäärin 30 t / vk tekevä työntekijä pitää kahden viikon (12 vuosilomapäivää) yhdenjaksoisen vuosiloman jouluviikoilla (vk 52–1). Koska jouluaatto, joulupäivä, tapaninpäivä, uudenvuodenpäivä ja loppiaiset eivät kuluta vuosilomaa, jatkuu työntekijän vuosiloma vielä jouluviikkojen yli viikolle 2.

Vaikka jouluviikoilta (vk 52–1) kuuluu vähemmän vuosilomapäiviä, **on kaikkien vuosilomaviikkojen työajallinen arvo työntekijän työsopimuksessa sovittu keskimääräinen työaika eli 30 tuntia.**

Yhden vuosilomapäivän arvo on työntekijän työsopimuksessa sovittu keskimääräinen viikkotyöaika 30 t / 5:llä = 6 t.

Vk	Ma 22.12.	Ti 23.12.	Jouluaatto (24.12.)	Joulupäivä (25.12.)	Tapaninpäivä (26.12.)	La 27.12.	28.12.	Loman alle jäävä työaika
52	Vuosiloma 6 t	Vuosiloma 6 t	Arkipyhä 6 t	Arkipyhä 6 t	Arkipyhä 6 t	Vuosiloma 0 t		30 t
Vk	Ma 29.12.	Ti 30.12.	Uudenvuodenaatto (31.12.)	Uudenvuodenpäivä (1.1.)	Pe 2.1.	La 3.1.	Su 4.1.	Loman alle jäävä työaika
1	Vuosiloma 6 t	Vuosiloma 6 t	Vuosiloma 6 t	Arkipyhä 6 t	Vuosiloma 6 t	Vuosiloma 0 t		30 t
Vk	Ma 5.1.	Loppiainen (6.1.)	Ke 7.1.	To 8.1.	Pe 9.1.	La 10.1	Su 11.1	Loman alle jäävä työaika
2	Vuosiloma 6 t	Arkipyhä 6 t	Vuosiloma 6 t	Vuosiloma 6 t	Vuosiloma 6 t			30 t

Esimerkki 7

Arkipyhäviikko ja vuoden 2025 jouluviikot, yhden viikon loma

Keskimäärin 20 t / vk tekevä työntekijä pitää kuuden päivän yhdenjaksoisen vuosiloman jouluviikoilla (vk 52–1). Koska jouluaatto, joulupäivä ja tapaninpäivä eivät kuluta vuosilomaa, jatkuu työntekijän vuosiloma vielä viikolle 1.

Vaikka viikolta 52 kuluu vain kolme vuosilomapäivää, on vuosilomaviikon työajallinen arvo työntekijän työsopimuksessa sovittu keskimääräinen työaika eli 20 tuntia.

Yhden vuosilomapäivän arvo on työntekijän työsopimuksessa sovittu keskimääräinen viikkotyöaika 20 t / 5:llä = 4 t.

Seuraavan viikon (vk 1) vuosiloman alle jäävät tunnit ovat 20 t / 5:llä x 3 vuosilomapäivää = 12 t. Koska työntekijällä on kuuden päivän mittainen loma, hänelle voidaan suunnitella työvuoro heti uudenvuodenpäivälle 1.1.

Vk	Ma 22.12.	Ti 23.12.	Jouluaatto (24.12.)	Joulupäivä (25.12.)	Tapaninpäivä (26.12.)	La 27.12.	28.12.	Loman alle jäävä työaika
52	Vuosiloma 4 t	Vuosiloma 4 t	Arkipyhä 4 t	Arkipyhä 4 t	Arkipyhä 4 t	Vuosiloma 0 t		20 t
Vk	Ma 29.12.	Ti 30.12.	Uudenvuodenaatto (31.12.)	Uudenvuodenpäivä (1.1.)	Pe 2.1.	La 3.1.	Su 4.1.	Loman alle jäävä työaika
1	Vuosiloma 4 t	Vuosiloma 4 t	Vuosiloma 4 t	Arkipyhä Työvuoro?				12 t

2. Vuosiloman alle jäävät arkipyhät

2.1 Arkipyhät ja TES-vapaa

Työntekijän ollessa koko arkipyhäviikon vuosilomalla, jää hänellä myös tällaisen vuosilomaviikon alle työsopimuksessa sovittu keskimääräinen viikkotyöaika, vaikka vuosilomapäiviä kuluisi vähemmän kuin kuusi.

² Vastaavasti kun työntekijä on **koko arkipyhäviikon** vuosilomalla, katsotaan hänelle jäävän normaalit kaksi viikoittaista vapaata (työaikalain mukainen viikkolepo ja Kaupan työehtosopimuksen mukainen TES-vapaa) vuosiloman alle. **Työntekijälle ei toisin sanoen jää saamatta vapaita vuosiloman takia.**

Sen sijaan, vaikka arkipyhäviikko kuluttaa vähemmän vuosilomapäiviä kuin ns. tavallinen kalenteriviikko, koska arkipyhiä ei voida katsoa vuosilomapäiviksi, ei arkipyhäviikon voida katsoa kuluttavan myöskään muiden viikkojen TES-vapaita. Toisin sanoen vuosilomaviikon vuosilomapäiviksi katsomattomille päiville ei voida siirtää tasoittumisjaksojen muita vapaita.

Esimerkki 8

Vuoden 2025 juhannus

Työpaikalla on käytössä viiden viikon tasoittumisjärjestelmä. Jakson aikana on annettava yhteensä 10 vapaata.

Työntekijällä on kuuden päivän yhdenjaksoinen vuosiloma juhannusviikolla 16.–24.6.2025. Juhannusaatto, juhannuspäivä tai juhannusviikon sunnuntai eivät ole vuosilomapäiviä. Koska työntekijä on koko juhannusviikon vuosilomalla, kuluttaa kyseinen viikko (vk 25) normaalit kaksi vapaata (viikkolepopäivän ja TES-vapaan) tasoittumisjakson aikana annettavasta vapaiden kokonaismäärästä (10 vapaata – 2 vapaata = 8 vapaata).

*Vaikka juhannusviikolla on kolme ei-vuosilomapäiväksi katsottavaa päivää, ei viikon 25 kolmannelle päivälle voida sijoittaa kolmatta tasoittumisjakson aikana annettavaa vapaata. Työntekijälle tulee siten suunnitella muuten tasoittumisjakson aikana yhteensä vähintään **kahdeksan vapaata**.*

Vk	Ma 16.6.	Ti 17.6.	Ke 18.6.	To 19.6.	Juhannusaatto (20.6.)	Juhannuspäivä (21.6.)	Su 22.6.	Vapaat
25	Vuosiloma	Vuosiloma	Vuosiloma	Vuosiloma	Arkipyhä	Arkipyhä		2 kpl
Vk	Ma 23.6.	Ti 24.6.	Ke 25.6.	To 26.6.	Pe 27.6.	La 28.6.	Su 29.6.	
26	Vuosiloma	Vuosiloma						

² Aikaisemmin ei olla vahvistettu, miten vuosiloman alle jäävää arkipyhää tulee käsitellä työvuoroluettelossa. Käytännöt ovat voineet vaihdella, ja toisinaan on voitu katsoa, että arkipyhälle olisi voitu siirtää tasoittumisjakson muita tes-vapaita.

2.2 Arkipyhän työajallinen arvo

Maanantaista perjantaihin sijoittuvan vuosiloman sisään jäävän arkipyhän työajallinen arvo on työsopimuksessa sovittu keskimääräinen viikoittainen työaika / 5:llä. Maanantaista perjantaihin sijoittuvan arkipyhän työajallinen arvo lasketaan siten samoin kuin vuosilomapäivän työajallinen arvo.

Esimerkki 9

Vuoden 2025 pääsiäinen

Kokoaikainen työntekijä (37,5 t) pitää kuuden päivän yhdenjaksoisen vuosiloman pääsiäisenä 14.4.–23.4.2025.

Ensimmäisellä vuosilomaviikolla työntekijän vuosiloman alle jää työsopimuksessa sovittu keskimääräinen viikkotyöaika 37,5 tuntia. Pääsiäislauantai ei lisää ensimmäisen vuosilomaviikon työajallista arvoa, sillä se ei osu maanantaista perjantaille. Vain maanantaista perjantaille sijoittuvan vuosiloman sisään jäävän arkipyhän työajallinen arvo huomioidaan laskettaessa vuosiloman työajallista arvoa.

Toisella vuosilomaviikolla työntekijän vuosiloman alle jää $3 \times 7,5 \text{ t} = 22,5 \text{ t}$, sillä arkipyhä (pääsiäismaanantai) sijoittuu maanantaille ja vuosiloma päättyy kesken viikon.

Vk	Ma 14.4.	Ti 15.4.	Ke 16.4.	To 17.4.	Pitkä-perjantai (18.4.)	Pääsiäislauantai (19.4.)	Su 20.4.	Työaika yht.
16	Vuosiloma 7,5 t	Vuosiloma 7,5 t	Vuosiloma 7,5 t	Vuosiloma 7,5 t	Arkipyhä 7,5 h	Arkipyhä 0 t		37,5 h
Vk	Pääsiäismaanantai (21.4.)	Ti 22.4.	Ke 23.4.	To 24.4.	Pe 25.4.	La 26.4.	Su 27.4.	
17	Arkipyhä 7,5 h	Vuosiloma 7,5 t	Vuosiloma 7,5 t					22,5 h

3. Vuosilomaviikkojen vapaat ja vuosiloman alkaminen tai päättyminen kesken viikon

3.1 Vuosiloman alkaminen kesken työviikon

Kaupan työehtosopimuksessa ei ole aiemmin ollut määräyksiä koskien vapaiden antamista loman alkaessa kesken viikon. Sen sijaan Kaupan työehtosopimuksen mukaan edelleen enintään 3 päivän lomaan ei voi sisältyä vapaata ilman työntekijän suostumusta. Kyseistä sääntöä noudatetaan edelleen. Tämä koskee vain tilanteita, joissa koko vuosilomajakso on enintään 3 päivää pitkä, ei tilanteita, joissa osa lomasta vain sijoittuu toiselle viikolle.

Viikkojen taitteeseen sijoittuvien lomien osalta Kaupan työehtosopimukseen on lisätty uusi määräys, jonka mukaan ”jos työntekijän loma alkaa **maanantaina – perjantaina**, ei tältä viikolta jää yhtään vapaata annettavaksi tasoittumisjakson muina viikkoina”. Käytännössä uudella määräyksellä siten vähennetään tasoittumisjaksossa annettavien vapaiden määrää, jos vuosiloma sijoittuu keskelle viikkoa. Määräys koskee yli 3 päivän mittaisia vuosilomia.

Vuosilomalaisissa ei ole sääntöä siitä, että loman tulisi aina alkaa maanantaina. Työnantaja määrää viime kädessä loman ajankohdan, ja loma voi siten alkaa myös kesken viikon. Loman alkaminen ja/tai päättyminen kesken viikon voi aiheuttaa haasteita työvuorosuunnittelussa, ja siitä syystä näitä sääntöjä on selkeytetty.

Esimerkki 10

*Kokoaikaisen työntekijän (37,5 t) vuosiloma alkaa torstaina. Koska vuosiloma alkaa ”**maanantaina – perjantaina**”, loman alkamisviikolta ei jää yhtään vapaata annettavaksi. Työntekijälle voidaan suunnitella joka päivälle ennen vuosilomaa työvuoro, eikä vapaita vajaalta lomaviikolta jää myöskään annettavaksi muina tasoittumisjakson viikkoina.*

Ma	Ti	Ke	To	Pe	La	Su	Yht.
Työvuoro 7,5 t	Työvuoro 7,5 t	Työvuoro 7,5 t	Vuosiloma 7,5 t	Vuosiloma 7,5 t	Vuosiloma 0 t		37,5 t

Esimerkki 11

*Keskimäärin 30 tuntia tekevän työntekijän vuosiloma alkaa lauantaina. Uuden työehtosopimusmääräyksen mukaan työntekijälle tulee suunnitella vähintään yksi vapaa ko. viikolle tai käytössä olevan tasoittumisjakson aikana, sillä loma ei ole alkanut ”**maanantaina – perjantaina**”. Torstaille suunniteltu vapaa voitaisiin antaa myös kuluvan tasoittumisjakson aikana, mikäli yrityksessä on käytössä tasoittumisjärjestelmä. Siirrettäessä vapaa viikolta toiselle tasoittumisjakson aikana on siirrettävä vapaa aina liitettävä toisen vapaan yhteyteen.*

Ma	Ti	Ke	To	Pe	La	Su	Yht.
Työvuoro 5 t	Työvuoro 7 t	Työvuoro 6 t	Vapaa	Työvuoro 6 t	Vuosiloma 6 t		30 t

3.2 Vuosiloman päättyminen kesken työviikon

Kaupan työehtosopimuksessa on sovittu uudet määräykset koskien loman päättymistä kesken viikon. Työehtosopimuksen mukaan loman päättyessä

- **maanantaina** työntekijälle jää tältä viikolta kaksi vapaata annettavaksi

- **tiistaina** työntekijälle jää tältä viikolta yksi vapaa annettavaksi
- **keskiviikkona tai myöhemmin** vapaita ei jää tältä viikolta annettavaksi yhtään.

Mikäli yritys käyttää tasoittumisjärjestelmää, vajailta lomaviikoilta annettavaksi jäävät vapaat voidaan antaa myös kuluvan tasoittumisjakson aikana. Kuitenkin, mikäli vuosiloma päättyy maanantaina, voidaan vain viikon toinen vapaa siirtää tasoittumisjaksossa viikolta toiselle ja toinen vapaa on annettava vuosiloman päättymisviikolla. Mikäli vuosiloma päättyy tiistaina, voidaan viikolla annettava yksi vapaa siirtää viikolta toiselle.

Määräys koskee yli 3 päivän mittaisia vuosilomia, sillä kaupan työehtosopimuksen mukaan enintään 3 päivän lomaan ei voi sisältyä vapaapäivää ilman työntekijän suostumusta.

Esimerkki 12

*Kokoaikaisen työntekijän (37,5 t) viimeinen lomapäivä on maanantai. Työntekijälle täytyy suunnitella **kaksi vapaata**, koska työntekijän vuosiloma päättyy maanantaina. Mikäli käytössä on tasoittumisjärjestelmä, voidaan toinen vapaa siirtää tasoittumisjaksoa ja vapaita koskevien sääntöjen mukaisesti viikolta toiselle kuluvan tasoittumisjakson aikana.*

Ma	Ti	Ke	To	Pe	La	Su	Yht.
Vuosiloma 7,5 t	Työvuoro 8 t	Työvuoro 7 t	Vapaa	Työvuoro 7 t	Työvuoro 8 t	Vapaa	37,5 t

Esimerkki 13

*Keskimäärin 25 tuntia viikossa tekevän työntekijän viimeinen vuosilomapäivä on tiistai. Ko. viikolle työntekijälle täytyy suunnitella **yksi vapaa**, koska työntekijän vuosiloma päättyy tiistaina. Mikäli käytössä on tasoittumisjärjestelmä, voidaan vapaa siirtää tasoittumisjaksoa ja vapaita koskevien sääntöjen mukaisesti viikolta toiselle tasoittumisjakson aikana.*

Ma	Ti	Ke	To	Pe	La	Su	Yht.
Vuosiloma 5 t	Vuosiloma 5 t	Työvuoro 5 t	Vapaa	Työvuoro 6 t	Työvuoro 5 t	Työvuoro 4 t	30 t

Esimerkki 14

Kokoaikaisen työntekijän (37,5 t) viimeinen vuosilomapäivä on keskiviikko. Työntekijälle ei jää ko. viikolta yhtään vapaata suunniteltavaksi, koska työntekijän vuosiloma päättyy keskiviikkona.

Ma	Ti	Ke	To	Pe	La	Su	Yht.
Vuosiloma 7,5 t	Vuosiloma 7,5 t	Vuosiloma 7,5 t	Työvuoro 6 t	Työvuoro 8 t	Työvuoro 5 t	Työvuoro 6 t	47,5 t

Mikäli yrityksessä on käytössä tasoittumisjärjestelmä, vähentävät vajaat lomaviikot tasoittumisjakson aikana annettavien vapaiden lukumäärää em. sääntöjen mukaan. Vapaita ei tarvitse antaa myöskään myöhemmin kuluvan tasoittumisjakson aikana.

Esimerkki 15

Työpaikalla on käytössä 10 viikon tasoittumisjärjestelmä. Työntekijä pitää kuuden päivän yhdenjaksoisen vuosiloman siten, että se alkaa torstaina ja päättyy seuraavan viikon keskiviikkona. Vajaat lomaviikot

vähentävät tasoittumisjakson aikana annettavien vapaiden lukumäärää yhteensä 4:llä. Työntekijän loma alkaa ”maanantaina – perjantaina”, joten alkava viikko vähentää tasoittumisjakson aikaan annettavia vapaita 2:lla (loma alkaa ”maanantaina – perjantaina”, joten tältä viikolta ei jää vapaita annettavaksi). Lisäksi loma päättyy **keskiviikkona**, joten tämäkin viikko vähentää tasoittumisjakson aikaan annettavia vapaita jälleen 2:lla (loma päättyy keskiviikkona, eli ko. viikolta ei jää annettavaksi yhtään vapaita).

Tavallisesti 10 viikon tasoittumisjakson aikana työntekijälle tulisi antaa yhteensä 20 vapaita, mutta johtuen tästä poikkeuksellisesta loman sijoittelusta, tulee niitä antaa tässä esimerkissä 16 kpl.

Ma	Ti	Ke	To	Pe	La	Su	Vapaat
Työvuoro	Työvuoro	Työvuoro	Vuosiloma	Vuosiloma	Vuosiloma		0 kpl
Ma	Ti	Ke	To	Pe	La	Su	
Vuosiloma	Vuosiloma	Vuosiloma	Työvuoro	Työvuoro	Työvuoro	Työvuoro	0 kpl

3.3. Loman alkaessa maanantaina ja/tai päättyessä lauantaina

Edellä sanotusta poiketen, kun kyseessä on **vähintään 6 päivän pituinen vuosiloma**, noudatetaan kuitenkin edelleen myöskin seuraavia säännöksiä:

Lakisäätöisen vuosiloman

- **alkaessa maanantaina** on loman alkamista edeltävä sunnuntai vapaa, ellei työntekijän aloitteesta kertaluonteisesti toisin sovita.
- **päättyessä lauantaina** on loman päättymistä seuraava sunnuntai vapaa, ellei työntekijän aloitteesta kertaluonteisesti toisin sovita.

Esimerkki 16

Kokoaikaisen työntekijän (37,5 t) kahden viikon mittainen vuosiloma alkaa maanantaina ja päättyy seuraavan viikon lauantaina. Työntekijälle suunnitellaan vuosilomaa edeltävä sunnuntai ja vuosiloman päättymistä seuraava sunnuntai vapaaksi.

Ma	Ti	Ke	To	Pe	La	Su	Yht.
Työvuoro 7,5 t	Työvuoro 7,5 t	Työvuoro 7,5 t	Työvuoro 7,5 t	Vapaa	Työvuoro 7,5 t	Vapaa	37,5 t
Ma	Ti	Ke	To	Pe	La	Su	Yht.
Vuosiloma 7,5 t	Vuosiloma 7,5 t	Vuosiloma 7,5 t	Vuosiloma 7,5 t	Vuosiloma 7,5 t	Vuosiloma 0 t		37,5 t
Ma	Ti	Ke	To	Pe	La	Su	Yht.
Vuosiloma 7,5 t	Vuosiloma 7,5 t	Vuosiloma 7,5 t	Vuosiloma 7,5 t	Vuosiloma 7,5 t	Vuosiloma 0t	Vapaa	37,5 t

3.4 Poikkeus: kiinteä vapaa

Jos työntekijällä on aina kiinteä vapaa, sovelletaan kuitenkin sitä em. vapaiden antamista vajaalla vuosilomaviikolla koskevista säännöksistä huolimatta.

Esimerkki 17

Kokoaikaisella toimihenkilöllä (37,5 t) on aina kiinteät vapaat lauantaisin ja sunnuntaisin. Toimihenkilön vuosiloman viimeinen päivä on torstai. Koska toimihenkilöllä on aina kiinteät vapaat, ei sovelleta kohdassa

3.2. mainittua pääsääntöä vapaista ja loman päättymisestä kesken viikon, vaan toimihenkilöllä on edelleen vajaalla lomaviikolla vapaat lauantaina ja sunnuntaina.

Ma	Ti	Ke	To	Pe	La	Su	Yht.
Vuosiloma 7,5 t	Vuosiloma 7,5 t	Vuosiloma 7,5 t	Vuosiloma 7,5 t	Työvuoro 7,5 t	Vapaa	Vapaa	37,5 t

Esimerkki 18

Työntekijä on osittaisella hoitovapaalla ja hän tekee töitä keskimäärin 30 t viikossa. Työntekijän kanssa on sovittu, että hänen päivittäinen työaikansa on 7,5 tuntia, ja hänellä on aina kiinteä vapaa maanantaisin. Työntekijän aloittaa lomansa perjantaina. Koska työntekijälle on sovittu kiinteä maanantaivapaa, tulee maanantain olla vapaa myös ko. vuosilomaviikolla. Tähän ei voida noudattaa kohdassa 3.1. mainittua pääsääntöä vapaiden antamisesta loman alkaessa kesken kalenteriviikon.

Ma	Ti	Ke	To	Pe	La	Su	Yht.
Vapaa	Työvuoro 7,5 t	Työvuoro 7,5 t	Työvuoro 7,5 t	Vuosiloma 7,5 t	Vuosiloma 0 t		30 t

Esimerkki 19

Vuoden 2025 juhannus: kaikki em. säännöt kokoava esimerkki

Työpaikalla on käytössä seitsemän viikon tasoittumisjärjestelmä (vk 22–28, eli 26.5.–13.7.2025). Kokoaikaisen työntekijän tasoittumisjakson kokonaistyöaika on **262,5 tuntia** ($37,5 \text{ t} \times 7 = 262,5 \text{ t}$). Käytössä on vuosivapaajärjestelmä, joten arkipyhät eivät lyhennä työaika.

Kokoaikainen työntekijä (37,5 t) pitää **kolmen viikon vuosiloman** juhannuksen ympärillä. Yhden lomapäivän työajallinen arvo on **7,5 tuntia**, eli kokoaikaisen työntekijän työsopimuksessa sovittu työaika / 5:llä ($37,5 \text{ t} / 5 = 7,5 \text{ t}$). Vastaavasti yhden täyden vuosilomaviikon työajallinen arvo on työsopimuksessa sovittu viikkotyöaika (**37,5 t**). Vaikka juhannusviikolla (vk 25) työntekijältä kuluu arkipyhien takia vain neljä lomapäivää, on myös kyseisen viikon työajallinen arvo 37,5 tuntia. Maanantaista perjantaihin sijoittuvan arkipyhän työajallinen arvo on työsopimuksessa sovittu työaika / 5:llä, eli tässä tapauksessa 7,5 tuntia.

Työntekijä aloittaa lomansa keskiviikkona 11.6. Koska loma alkaa keskiviikkona, (eli "maanantaina – perjantaina"), ei vajaalta viikolta jää yhtään vapaata annettavaksi tasoittumisjakson aikana.

Kolmen viikon vuosilomaan sisältyy 18 vuosilomapäivää, ja koska arkipyhät ja sunnuntait eivät kuluta vuosilomia, vuosiloma päättyy torstaina 3.7. Koska työntekijän vuosiloma päättyy keskiviikkona tai myöhemmin, ei päättyvältä vajaalta viikolta jää yhtään vapaita annettavaksi tasoittumisjakson aikana.

Työnantaja on velvollinen huolehtimaan, että tasoittumisjaksona aikana annetaan oikea määrä vapaita. Ko. tapauksessa vapaita tulee annettavaksi vain yhteensä 6 kpl ($3 \times 2 = 6$). Koska vuosiloma osuu neljälle viikolle ja sijoittuu vielä alla olevalla tavalla, voidaan neljän viikon vapaat "vähentää" seitsemän viikon tasoittumisjakson vapaiden kokonaismäärästä.

Lisäksi työntekijän tasoittumisjakson kokonaistyöaika 262,5 tuntia tulee toteutua tasoittumisjakson aikana.

Vk	Ma 26.5.	Ti 27.5.	Ke 28.5.	To 29.5.	Pe 30.5.	La 31.5.	Su 1.6.	Yht.	Vapaat
22	Työvuoro 8,5 t	Vapaa	Vapaa	Työvuoro 7,5 t	Työvuoro 7,5 t	Työvuoro 6 t	Työvuoro 6 t	35,5 t	2 kpl
Vk	Ma 2.6.	Ti 3.6.	Ke 4.6.	To 5.6.	Pe 6.6.	La 7.6.	Su 8.6.		
23	Työvuoro 8 t	Vapaa	Työvuoro 7,5 t	Työvuoro 5 t	Työvuoro 6 t	Työvuoro 7,5	Työvuoro 5 t	39 t	1 kpl
Vk	Ma 9.6.	Ti 10.6.	Ke 11.6.	To 12.6.	Pe 13.6.	La 14.6.	Su 15.6		
24	Työvuoro 8,5 t	Työvuoro 7,5 t	Vuosiloma 7,5 t	Vuosiloma 7,5 t	Vuosiloma 7,5 t	Vuosiloma (la, 0 t)		38,5 t	
Vk	Ma 16.6.	Ti 17.6.	Ke 18.6.	To 19.6.	Juhannus- aatto (20.6.)	Juhannus- päivä (21.6.)	Su 22.6.		
25	Vuosiloma 7,5 t	Vuosiloma 7,5 t	Vuosiloma 7,5 t	Vuosiloma 7,5 t	Arkipyhä 7,5 t	Arkipyhä 0 t		37,5 t	
Vk	Ma 23.6.	Ti 24.6.	Ke 25.6.	To 26.6.	Pe 27.6.	La 28.6.	Su 29.6.		
26	Vuosiloma 7,5 t	Vuosiloma 7,5 t	Vuosiloma 7,5 t	Vuosiloma 7,5 t	Vuosiloma 7,5 t	Vuosiloma (la, 0 t)		37,5 t	
Vk	Ma 30.6.	Ti 1.7.	Ke 2.7.	To 3.7.	Pe 4.7.	La 5.7.	Su 6.7.		
27	Vuosiloma 7,5 t	Vuosiloma 7,5 t	Vuosiloma 7,5 t	Vuosiloma 7,5 t	Työvuoro 4 t	Työvuoro 6 t	Työvuoro 5 t	45 t	
Vk	Ma 7.7.	Ti 8.7.	Ke 9.7.	To 10.7.	Pe 11.7.	La 12.7.	Su 13.7.		
28	Vapaa	Vapaa	Työvuoro 6 t	Vapaa	Työvuoro 8,5 t	Työvuoro 7,5 t	Työvuoro 7,5	29,5 t	3 kpl
								262,5 t	6 kpl